

АНАЛІЗ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ ВУЛИЧНО-ДОРОЖНЬОГО ПРОСТОРУ

Дем'янова О. ст. групи 301-БАН
frenkishtein1312@gmail.com

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
науковий керівник к.т.н., доц. Литвиненко Т.
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Головною задачею функціонування вулично-дорожньої мережі є забезпечення зручного, комфортного та безпечного процесу переміщення транспортних засобів і пішоходів. Через тенденції постійного зростання маломобільних груп населення проблема доступності вулично-дорожньої мережі зараз стоїть особливо гостро та потребує особливої уваги.

Будуючи цивілізоване суспільство, Україна керується загальною стратегічною метою досягнення повної участі людей з інвалідністю в суспільному житті та своєчасному вирішенні всіх питань, пов'язаних з інвалідністю громадян до всіх напрямків державної діяльності. Процес демократизації суспільства України, інтеграційний рух держави до світового та європейського співтовариства залежить наряду від системності й цілісності здобутків у різноманітних напрямках життєдіяльності держави, зокрема у відношенні до осіб, які мають інвалідність.

Згідно з Національною стратегією із утворення безбар'єрного простору в Україні [1], яка направлена на ведучі розробки, спираючись на нормативні документи задля утворення простору без бар'єрів, а саме: Конвенцією прав людей з інвалідністю, Європейській соціальній хартії та інш. повинно бути забезпечено безперешкодне зручне пересування у громадському просторі, основним елементом якого є ВДМ, отримання інформації у найзручніший спосіб.

Цим стратегічним документом передбачено забезпечення фізичної безбар'єрності, що включає: доступність у громадському просторі, споруд та будівель, у транспорті, різних об'єктів інфраструктури для усіх груп суспільства, включаючи людей з інвалідністю, батьків із візочками з дітьми, людей похилого віку, а також людей, котрі мають тимчасові порушення здоров'я та інших маломобільних груп населення (МГН).

Отже, проектування вулично-дорожньої мережі та її елементів повинно здійснюватись, враховуючи потреби маломобільних груп населення задля створення середовища без бар'єрів (на вулицях, переходах, дорогах у будівлях та спорудах автодорожнього сервісу, зупинках, паркувальних місцях та інш.) та бути готовими для адаптації переміщення, аби особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення мали змогу користуватися ними згідно нормативів законодавства. Повинні бути передбачені пандуси, поручні та інше на великій кількості вулиць, які мають складний рельєф (сходи, схили та інш.), встановлені звукові сигнали, покажчики а, також тактильні елементи для орієнтування. Стосовно пішохідних переходів, то обов'язковою вимогою є обладнання інфраструктурою, яка відповідає вимогам маломобільних людей, а саме:

реброваними пішохідними переходами, піднятими переходами, звуковими світлофорами та інше. Для забезпечення безперешкодного руху маломобільних груп населення до залізничного транспорту на вихід та вхід, платформи та зупинки повинні бути адаптованими, а саме: мати навіси, сидіння, інформаційні табло, тактильні елементи та інше. Будівництво та дизайн майданчиків для посадки повинно бути виконане так, аби був забезпечений самостійний вхід й вихід маломобільних груп населення до транспорту, який має низьку підлогу.

Також повинен бути забезпечений гарний стан покриття тротуарів та доріг, на них повинні бути відсутні ями та високі бордюри, повинні бути місця для паркування у достатній кількості, аби забезпечити стоянку особистого транспорту осіб, які мають інвалідність.

Проведене обстеження вулиць міста Полтави виявило основні проблеми : улаштування засобів безбар'єрності: невірно облаштовані пандуси і пандусні з'їзди; смуги тактильної плитки укладені не перпендикулярно до пішохідного переходу, що дезорієнтує людей, що орієнтуються за тактильною поверхнею, змінюючи напрямок руху; смуги тактильної плитки укладені не в межах ширини пішохідного переходу; улаштування перешкод на шляхах руху; загальна незадовільна якість робіт.

При проектуванні, будівництві нових та реконструкції, також при капітальному ремонті й технічному переоснащенні існуючих вулично-дорожніх просторів обов'язковою умовою є забезпечення сповна усіх вимог доступності, зручності, інформативності та безпеки, включаючи маломобільні групи населення, осіб, які мають інвалідність. [2].

Доступність для МГН повинна забезпечуватися:

- фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування вулично-дорожнім простором, отриманням послуг у тому числі транспортних;
- фізичною безпекою при потрапленні на об'єкт та пересуванні в ньому отриманням послуг;
- можливістю вільного доступу до інформації щодо об'єктів та послуг, які пропонуються, а також мати вільну навігацію (орієнтування) у вулично- дорожньому середовищі.

З цією метою елементи вулично-дорожнього простору мають бути універсальними для використання різними групами населення. Необхідність застосування спеціалізованих елементів, що враховують специфічні потреби осіб з інвалідністю, встановлюється завданням на проектування, за умови, відсутності варіантів проектування універсальних елементів.

При проектуванні нових об'єктів будівництва або реконструкції, капітальному ремонті та технічному переоснащенні існуючих автомобільних доріг та вулиць повинні бути забезпечені:

- доступність місць цільового відвідування і обслуговування (зупинки громадського транспорту, транзитні тротуари, наземні, надземні та підземні переходи тощо) усіх користувачів, зокрема МГН;
- безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних);
- безпека споруд та елементів вулично-дорожнього простору;

- евакуація людей в безпечну зону (з врахуванням особливостей осіб з інвалідністю);

- своєчасне отримання МГН повноцінної і якісної інформації, яка дозволяє орієнтуватися в просторі, використовувати обладнання (у тому числі для самообслуговування), отримувати послуги.

Система засобів орієнтації та інформаційної підтримки, а саме тактильні та візуальні елементи доступності, аудіо-покажчики повинні бути передбачені на всіх шляхах руху до будівель і споруд.

Висновки. Грунтуючись на основних положеннях Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні та виконаному аналізу структури населення розвинутих країн світу та України, що виявив тенденції росту групи людей з обмеженими можливостями (до 36 %) визначена актуальність теми «Засоби проектування безбар'єрного вулично-дорожньої мережі».

Проаналізовано існуючий стан вулично-дорожньої мережі населених пунктів та виявлено основні фактори, які формують безбар'єрне середовище. Сформульовано основні проблеми і визначено принципи та засоби формування вулично-дорожнього середовища з урахуванням потреб маломобільних груп населення при вирішенні архітектурно-планувальних питань і теоретичних основ довгострокового містобудівного планування для забезпечення мобільності всіх категорій громадян, особливо людей з інвалідністю.

Література

1. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/bezbaryernist/nacjonalna-strategiya-zi-stvorenniya-bezbaryernogo-prostoru-v-ukrayini/nacstrategy_bb/rozporядzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayiny-vid-14-kvitnya-2021
2. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Київ: Мінрегіон України, 2018. – 64 с.
3. ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій
4. ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів
5. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій
6. ДСТУ ISO 23599:2017 Вироби для надання допомоги сліпим і людям зі слабким зором. Тактильні індикатори пішохідної зони (ISO 23599:2012, IDT)
7. Тітова В., Головка М., Брем С., Мельник О. та ін. Альбом «Дослідження доступності міських просторів». – Київ, 2021